

גורה ההיכל

לע"נ הטהורה של מורנו ורבינו עטר הגה"צ מרן רבי משה יעקב ווייס בן הגה"ק רבי אברהם צבי זצ"ל נלב"ע ח"י בטבת תשע"ב

יו"ל ע"י בית המדרש הגדול "היכל אברהם צבי" נוה אחיעזר
בנשיאות מורנו הגאון רבי יצחק ישעי' ווייס שליט"א גאב"ד נוה אחיעזר
רח' נחשוני 3 (מאתורי בירנבים 7-9), נוה אחיעזר בני ברק
עש"ק פרשת בהעלותך ט"ו בסיון תשע"ז, גליון מס' 387

זמני כניסת ויציאת השבת

הדה"נ	מוצ"ש	ר"ת
7:24	8:29	8:58
7:09	8:26	8:55

חידות לפרשת השבוע

השבוע אין חידה על הפרשה מדוע?
אך בעקיפין נחוד חידה:
איזה דף היומי שלמדנו השבוע הוא כמו כל פרשת בהעלתך?

נושא הלכתי לפרשת השבוע

משיעוריו של הגאון רבי יצחק ישעי' ווייס שליט"א
גאב"ד נוה אחיעזר - בני ברק

הדברים נכתבו להגדיל תורה ולהאדירה, ולא להלכה למעשה

תפילה על החולה

[במדבר י"ג] ויצעק משה אל ה' לאמר אל-ל נא רפא נא לה. באבות דרבי נתן (נוס' א ט): באותה שעה עג משה עוגה קטנה, ועמד בתוכה, וביקש רחמים עליה, ואמר איני יז מכאן עד שתרפא מרים אחותי, שנאמר אל-ל נא רפא נא לה.

חיוב תפילה על חולה בעת ביקור חולים

בנדרים (מ, א): כי אתא רב דימי אמר, כל המבקר את החולה, גורם לו שיחיה, וכל שאינו מבקר את החולה, גורם לו שימות. מאי גרמא, אילימא כל המבקר את החולה, מבקש עליו רחמים שיחיה, וכל שאין מבקר את החולה, מבקש עליו רחמים שימות. שימות סלקא דעתך. אלא, כל שאין מבקר חולה, אין מבקש עליו רחמים לא שיחיה ולא שימות. [ופירש הרא"ש: וזו היא רעה גדולה, שאם היה מבקרו היה מבקש עליו רחמים, ואפשר שעת רצון הוא, ותהיה תפלתו נשמעת. ומניעות הביקור גורם שימות. ובר"ן: ומשום הכי קאמר דהמבקר חולה מועילו בתפלתו אפי' לחיות, מפני שהיא תפלה יותר מועלת]. רבא, יומא קדמאא דחליש, אמר להון, לא תיגלו לאיניש, דלא לתרע מזליה. מכאן ואילך, אמר וכו', ודרחים לי ליבעי עלי רחמי.

ביקור החולה מחיה אותו ע"י בקשת רחמים בפניו

בחידושי אגדות למהר"ל ביאר: ואפילו אם יש לו כמה בני אדם שהם מתעסקים עם החולה, ואין צריך אליו, סוף סוף אפשר שעל ידו היה החיות של החולה, והוא אינו עושה לכך כאלו שופך דמים. מאי גרמא, והא דרבי עקיבא דאמר כאלו שופך דמים לא קשיא להא מלתא כלל, דאע"ג דאמר כאלו שופך דמים, אין בלשון זה משמע גרמא, כאלו שופך דמים וכו'. כי בדבר מעט אפשר לעשות תועלת לחולי אשר נוטה למות ע"י נחת רוח שעושה בביקור חולי, והוא ניצל ע"י זה, או שמבקש רחמים עליו ובזה מציל אותו, או שמכבד ומרביץ לפניו אפשר שדבר קטון מציל אותו ולכך הוא כאלו שופך דמים. ומה שאמר מי שמבקר החולה מבקש עליו רחמים, פי' הביקור הזה עצמו הוא שחפץ שיחיה. ובזה מבקש עליו. ואם יאמר שיקבש עליו רחמים כך, ולא ילך אליו. דבר זה אינו, כי בקשת רחמים על ידי מעשה של ביקור חולים יותר, מכל שכן אם יבקש רחמים, פירוש מכל שכן אם הביקור היה בו בקשת הרחמים ותפילתו נחשב יותר.

בקשת רחמים בזמן הביקור בלי שמו ואינה מעוררת קיטרוג

והחתם סופר בחידושו (שם) ביאר, על פי מה שאחז"ל (ברכות לד, א) אמר רבי יעקב אמר רב חסדא, כל המבקש רחמים על חברו אין צריך להזכיר שמו. שנאמר אל נא רפא נא לה, ולא קמדכר שמה דמרים. וכתבו המקובלים כי

יש בהזכרת שמו קצת התעוררות הדין עליו, אף על פי שמ"מ קרוב לשכר ע"י התפלה, מ"מ לפעמים איכא קצת הפסד ע"י הזכרת שמו. משא"כ כשמתפלל בפני החולה, שאין צריך להזכיר שמו, אז טוב לו. והיינו הנכנס לבקר מתפלל עליו שיחיה, כי לא צריך להזכיר שמו. משא"כ מי שאינו מבקרו, מבקש ואינו בפניו, זה צריך להזכיר שמו בתפלתו. ולפעמים יארע לו הפסד בדבר, אף על פי שמתפלל עליו שיחיה.

כשמברכין החולה יזכירו שמו אך בפני החולה לא יזכיר שמו

מה שהביא החתם סופר שהמתפלל בפני החולה, אין צריך להזכיר שמו, מקורו ממגן אברהם (ק"ט, א) בשם מנהגי מהר"ל (שמחות, א): אמר מהר"ש [מוינא] העומד אצל כל חולה ומתפלל עליו, אין צריך להזכיר שם החולה, וראייה ממשה רבינו ע"ה שאמר אל נא רפא נא לה, ולא הזכיר שם מרים. אבל כשמברכין אותו ואין עומדים אצלו יש להזכיר שמו. וכן הוא בהלכות ומנהגי מהר"ש (תג).

האם משה התפלל בפני מרים

בספר עלי תמר (ירושלמי ברכות ה, ה) הקשה על המהר"ש, שהרי משה רבינו היה באוהל מועד, ואילו אהרן ומרים היו מחוץ לאוהל מועד, וכמ"ש במקרא ויקרא אהרן ומרים ויצאו שניהם. ועיין שם ברש"י, ומפני מה הפרידם ממשה, מפני שאומרים מקצת שבחו בפניו, וכולו שלא בפניו. דבר אחר, שלא ישמע משה בנוזיפתו של אהרן. והוא מדברי הספרי שם. ונראה שלא דווקא בפניו ממש, אלא כל שמדברים מהחולה ומסיימים אותו, אז התפלה עליו כמו שהוא בפניו. וכמו שהיה הדבר במרים, שמשה היה באוהל מועד ומרים רחוק ממנו מחוץ לאוהל מועד. וכן המנהג כשמזכירים חולה לפני חכם שיקבש עליו רחמים, אומר השי"ת ישלח לו רפו"ש מבלי להזכיר שמו. - למד מעניין תפילת משה שהיתה שלא לפני מרים, שגם כשמובן מתוך הדברים מי החולה אין צריך להזכיר שמו. ואם כי דבריו מסתברים, שהרי תפילתו מבוררת. כמדומה שמהמקראות מוכח כדברי מהר"ש שתפילת משה היתה כן בפני מרים. שהרי לאחר מה שנאמר (יב, ה-ו) ויקרא אהרן ומרים ויצאו שניהם, ויאמר שמעו נא וגו', נאמר א"ח כ"ו (ו) והענן סר

נא להתפלל לרפואת החבור אלישע מיכאל בן חזה גינענדל בתושח"י

והנה מרים מצרעת כשלג וגו'. (יא) ויאמר אהרן אל משה וגו'. הרי שכבר היה משה בצוותא עם אהרן ומרים ודיברו ביניהם, ורק אחר כך התפלל באותו מקום.

בהזכרת שם חולה יש קצת התעוררות דין עליו

ומה שהביא החתם סופר בשם המקובלים כי יש בהזכרת שמו קצת התעוררות הדין עליו, שהוא לכאורה נגד המשמעות הפשוטה של רב חסדא, שאמר רק 'אין צריך'. מכל מקום בליקוטי הפרדס מרש"י (כט, א) גרס: אמר רבי... כל המבקש רחמים על חבירו לא יזכיר את שמו שנאמר אל נא רפא נא לה. ובחי' חת"ס השלם ציינו לזוהר בראשית (קסט, ב). אך נראה שכוננתו למה שהביא בזרע חיים (סופר, ענייני ביקור חולים, ט) שציין לילקוט ראובני (ריש פ' וירא): דע כאשר נימול אברהם, בא הקב"ה לברכו, שנאמר וירא אליו ה', ולא אמר וירא אל אברהם ה', כי להיות החולה בצער גדול אין להזכיר שמו, ע"ש. והוא מילתא חדתא. ומעין זה הביא בשם הנחלת יעקב (אבני שהם, וירא, י) שכתב: וירא אליו ה' באלונו ממרא, פרש"י לבקר את החולה. אמרתי בקטנותי דמן נעוריי, על פי דאיתא הנכנס לבקר את החולה לא יזכיר אותו בשמו, כי פן נגזר על שם זה שימות, וצריך שינוי שם, שהוא אחד מהדברים הקורעים גזר דינו של אדם [ראש השנה טז, ב]. ובזה יש רמז בכאן, שכתב וירא אליו ה', ולא כתיב אל אברם. אלא שרמזו בזה שה[ה]לך לבקר את החולה, שלא יזכירו בשמו. והביאו בטעמי המנהגים (תתרו, בהערה). וסיים הזרע חיים: ועם האמור יובן טפי, מה שצריך המבקר להתפלל על החולה. שהרי קיימא לן כשמבקש רחמים על חברו כפניו אין צריך להזכיר שמו, וכנ"ל. וממילא כשלא מזכיר שמו, עדיף.

אין מזכירים השם שלא יידע השטן

והרה"ק בעל שבת מוסר בספר אזור אליהו (קכו) העיר על דברי הגמ' בברכת (הנ"ל): יש לדקדק דמה איכפת להזכיר שמו, או לא. וי"ל כדאמרו חז"ל [גדרים מא, א]: אין החולה עומד מחליו עד שמוחלין לו על כל עונותיו, שנאמר (תהלים קג, ג) הסולח לכל עוונתי הרופא לכל תחלואיכי. גם אמרו בכסה ליום חגנו (תהלים פא, ד), שמכסים החדש ואינן מזכירים אותו, כדי שלא ידע השטן ויבא לקטרטג כו'. [לבוש או"ח תקפא, א]. גם כן בנדון זה, אין להזכיר שם החולה בתפילה, כדי שלא ידע השטן על מי מתפללים ויבא לבטל תפילתו, שאינו ראוי לרפאו, שעדיין לא נמחלו עונותיו של חולה זה ואין ראוי לרפאו. או יקטרטג ויביא עצות מרחוק, שראוי שימות מחולי זה. אמנם כשאין מזכירים שם החולה, אינו יודע על מי מתפלל. ובין הכי והכי תפילתו עושה פירות. שאעפ"י שיהיה החולה בן מות, הקב"ה שומע תפלת זה המתפלל עליו, וגוזר עליו חיים, ומטה כלפי חסד, אולי יחזור בתשובה, כי לא יחפוץ במות המת.

אין מזכיר השם, כי אולי מהראוי לשנותו

ומה שכתב האבני שהם: פן נגזר על שם זה שימות, וצריך שינוי שם. הוא כמו שהסביר הריטב"א בראש השנה (סג): פירוש שינוי השם, שמשנה שמו שאינו האיש בעל העבירות, כדי שלא יזכירוהו לרעה. ובר מהכי דבטיל ונפיק מאצטגנינות דיליה, כדרך שאמר באברהם (שבת קנו, א). וכן כתב בעיני יעקב (ריישר, ברכות, סג): אין צריך להזכיר שמו, כי אולי השם גרם החולי, שהרי בשביל הדרך לשנות שם החולה, וכדאיתא ביו"ד (שלה, י ברמ"א): [וכן נהגו לברך חולים בבית הכנסת לקרא להם שם חדש, כי שנוי השם קורע גזר דינו].

שינוי שמו או שמשנים לו שם אביו או קונהו אחר ומועיל וחי
וכן כתב בספר חסידים (רמה): אם נגזר על פלוני ששמו כך, הרי הגיע עד שערי מות, וקוראים לו שם שינוי, וחי. כמו יולד בן לנעמי (רות ד, ז) והוא בן רות. כגון ראובן שיש לו בן ונוטה למות, ויבא שמעון, ויאמר לאביו ולאמו, פלוני ופלונית הא לכם שקל הא לכם ככר ובשר ויין, אני פודה את בניכם שיהא בני ויחיה. כך עושים למי שאין מתקיימים לו בנים. ואין בו משום ניחוש. ופירש בפירוש קדמון (בספר חסידים המפואר): רצונו לומר, בין שקראו לו שם אחר, בין שקראו לו על שם אחר [כגון שקראו לו עד עכשו יוסף בן

יעקב, ומעכשו יקראו לו יוסף בן דן], הוי שינוי השם, וחי כמו עובד שהולידה רות מבועז, שהיו מתים כל בניו. והיה נקרא על שם נעמי.

שמה של מרים נרמז על ידי משה

בסגולת ישראל (ליפשיץ, מערכת ה, כה בהגהה) העיר על מה שכתב הרב הקדוש בספר "דגל מחנה אפרים" (כאן): וצריך להבין לכאורה, הרי צריך להזכיר שם החולה ושם אמו. ויש לומר בזה שיש רמז לזה בדבריו, "רפא נא" בגימטריא "מרים יוכבד" עכ"ל הדגל מ"א. והוא פלא איך לא זכר שר התורה דברי ר' יעקב אמר רב חסדא, (ברכות לה, א), כל המבקש רחמים על חבירו אין צריך להזכיר שמו, שנאמר אל נא רפא נא לה, ולא קמדכר שמה דמרים. ולפי דברי המגן אברהם בשם המהרי"ל [בשם הר"ש מוינא] מוכרחים לומר שהיה משה רבינו אז בפני מרים, ולכן לא היה צריך להזכיר שמה. וכן תמה בשו"ת הרב"ז (שאפרן, ג, ח"ו"מ סא, מ"ב המחבר) ובנפש חיה (מרגליות, או"ח קיט, ב). - ובסגולת ישראל ציין לדברי הרה"ק בעל הבני יששכר בספרו מגיד תעלומה (ברכות, סג) שתמה היאך יתכן שלא יזכיר כלל שם מי שמתפלל עליו. ואם הוא להיות השי"ת יודע תעלומות לב, א"כ אין מהצורך להתפלל בפה רק במחשבה. והרי מצינו (במדבר כא, א ברש"י) שהעמלקי לבש בגדי הכנעני כדי שלא יהיו ישראל יודעים איך להתפלל. והביא את דברי הדגל מ"א, ועל פי דבריו כתב ליישב שממילא נשמע לנו שעכ"פ כשאין מזכירין השם בפירוש בכדי שלא יהיה איזה קטרטג, עם כל זאת יש לרמז השם לפני היודע תעלומות. ובזה ידוקדק מה דסיימו בגמ' ללא צורך 'ולא קמדכר שמה דמרים'. ולפי הנ"ל יתכן דהכי קאמר ולא קמדכר שמה דמרים בפירוש, רק בגימטריא נזכר שמה ושם אמה. עכ"ד המגיד תעלומה. ותמה הסגולת ישראל גם עליו, שלא זכר את המגן אברהם הנ"ל, שאילו היה זוכרם לא היה מקשה מה שהקשה.

הפרי חדש העיר על הגמרא שלהזוהר צריך להזכיר

אך תמיהת המגיד תעלומה יש לה סמך מדברי הפרי חדש (או"ח קיט, א), שכתב: כיצד היה לו חולה וכו'. בסוף פרק אין עומדין כל המבקש רחמים על חבירו אין צריך להזכיר שמו, שנאמר אל נא רפא נא לה, ולא קמדכר שמה דמרים. ולישנא דאין צריך משמע שאם ירצה להזכיר מזכיר. ובזוהר פרשת וישלח [קסט, א] איתא דבתפילה בעי לפרשא מלה כדקא יאות, ע"ש. - נראה שבא לרמז, שכיון שדעת הזוהר שצריך לפרש תפילתו, ובגמרא נאמר רק שאין צריך להזכיר שמו, ולא שההזכרה עלולה לגרום נזק. אם כן מדוע שלא יזכיר. ואף דברי הגמרא צריכים הסבר מדוע באמת לא יזכיר, וכמו שתמה המגיד תעלומה.

הדגל מחנה אפרים מיישב למה המבקש לא יזכיר השם בפה

אך כמדומה שמתוך קושיית המגיד תעלומה תובן היטב תמיהת הדגל מחנה אפרים, שתמיהתו אינה על נוסח תפילת משה, אלא על מה שלמדה הגמרא מתפילתו שאין צריך להזכיר שמו, ותמה ממש את תמיהת המגיד תעלומה, איך יתכן שלא להזכיר כלל שם החולה ואמו, הרי התפילה היא בפה, ואין סומכין על תעלומות הלב, וכמוכח מתחבולת העמלקי. ועל זה יישב בעל הדגל, שבאמת נתחכם משה להזכיר שמה ברמז הגימטריא, כי לא רצה לעורר קטרטג, כנ"ל. - ולכאורה לפי מראיית המגיד תעלומה מתחבולת העמלקים למנוע הזכרת שמם, אף שידעו שבמלחמה תהיה תפילת ישראל כשהם עומדים מולם, ואם כן לדברי המהרי"ל תועיל תפילתם אף בלא הזכרת שמם, ואם כן יקשה על המהרי"ל, שאמר שבפניו אין צריך להזכיר שמו. ואולי באמת מעצת בני ישראל להזכיר 'את העם הזה', שהוא רמז על העמלקים נלמד שאם כי אין צורך לפרש שמם, בכל זאת צריך לרמז עליהם, וכדברי הדגל מ"א שאף כשמתפלל ליד החולה, מהראוי לטמון ברמז שם החולה, אף שאין מהראוי להזכיר בפירוש שמו מהטעם הנ"ל.

מקור לתפילה על חולה ברפאנו

במסכת עבודה זרה (ה, א): אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב, אף על פי שאמרו שואל אדם צרכיו בשומע תפלה, אבל אם בא לומר בסוף כל ברכה וברכה מעין כל ברכה וברכה, אומר. א"ר חייא בר

אשי אמר רב, אף על פי שאמרו שואל אדם צרכיו בשומע תפלה, אם יש לו חולה בתוך ביתו, ואמר בברכת חולים. ואם צריך לפרנסה, ואמר בברכת השנים. אמר ר' יהושע בן לוי, אף על פי שאמרו שואל אדם צרכיו בשומע תפלה, אבל אם בא לומר אחר תפלתו, אפילו כסדר יוה"כ, אמר. [והביאה הר"ף (ברכות לדף לב, א) ובשאלתות (ויקהל, סו)]. וכן נפסק בשו"ע (או"ח קיט, א). ובחידושי הר"ן (עבודה זרה, שם) כתב: אומרה בברכת החולים, פירוש אינו רשאי שימתין עד שומע תפלה, וזהו מה שחידש רב חייה בר אשי על רב יהודא בר' דר"ש בר שילת. מיהו אם לא הזכיר עד שומע תפלה מזכיר.

המרבה בתפלה על חולה צריך להזהר בבקשותיו
 בירושלמי (ביכורים ב, א): ר' אבא בריה דר' פפי ר' יהושע דסיכנין בשם רבי לוי, בכל עצב יהיה מותר ודבר שפתים אך למחסור (משלי יד, כג), חנה על ידי שריבתה בתפילתה קיצרה בימיו של שמואל, שאמרה (שמואל א, כב) וישב

שם עד עולם, והלא אין עולמו של לוי אלא חמשים שנה, דכתיב ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה. והיי דלון חמשין ותרתי [והרי חי חמישים ושתים שנה] א"ר יוסי ב"ר בון ושתים שגמלתו. וכתב בעלי תמר: וקשה הרי אמרו בירושלמי תענית (ד, א) דכתיב גבי חנה, והיה כי הרבתה להתפלל, מכאן שכל המרבה להתפלל נענה. וי"ל שטובה הוא ריבוי התפלה, אבל סכנה כרוכה בצדה שלא יתבטא בדיבור שיהיה בבחינת דבר שפתים אך למחסור. ולפיכך צריך המרבה להתפלל להיות זהיר מאד לבחון כל מלה ומלה שתצא מפיו. ואולי שבמצב קשה כמו בשמואל, ריבוי תפלה מעורר קיטרוג, ומפני כן התפלל משה תפלה קצרה על מרים אחותו כשהיתה מצורעת בגלל חטא, אל נא רפא נא לה. ודברי תלמוד הם כדברי תורה שצריכין זה לזה, שמה שזה נועל זה פותח, כמ"ש בתנחומא (חוקת כג). וכן מה שנעול בתלמוד כאן פתוח לרווחה בברכות (ד, א) המובא לעיל.

סגולת מכירת החולה לאב אחר לרפואתו

אגב, סגולת הספר חסידים (רמ"ה) שהבאתי, שיאמר פלוני לאבי החולה, הא לכם שקל ואני פודה את בנכם, שיהא בני ויחיה. מן העניין לספר מופת נפלא שנתפרסם רק בשנים האחרונות מזקני הרב הקדוש רבי יהושע העשיל מקאפיש זצוק"ל, שהיה אדמו"ר פועל ישועות מפורסם בהונגריה מתלמידי הרה"ק הדברי חיים מצאנו ועוד צדיקים. ויומא דהילולא דילה יחול השבוע ביום כ"א סיון (תרפ"א).

הרב החסיד ר' יונה לאנדא שיחי' מוויליאמסבורג מתעסק בשימור ושיקום קברי צדיקים שחיו ברחבי אמעריקא לפני שנים רבות. במסגרת נסיעותיו הגיע לעיירה סקערענטאן, פלורידה. שם סיפר לו הרב המקומי, הרה"ג רבי מרדכי דב פיין שליט"א סיפור נפלא.

לפני שנים רבות היגר יהודי נכבד בשם ר' יצחק גאטעסמאן מהעיר קאפיש שבהונגריה לסקערענטאן. והיות וחשש שבטורח הדרך או משינוי הטבעי המדינות יקרה אסון לאחד מצאצאיו, פנה אל זקני הרה"ק מקאפיש זצוק"ל, וביקש ממנו ברכה. והרב הקדוש ברכו שלא ימותו ח"ו ילדיו בחייו ובחיי אשתו. לאחר זמן פרצה מגיפה בין ילדי סקערענטאן, וכל יהודי העיר חששו מאוד לגורל ילדיהם. אך הבחינו שר' יצחק גאטעסמאן אינו נראה מודאג מהמגיפה. וכששמעו ממנו כי בוטח הוא בברכת הצדיק, עלה בדעת אחד מהיהודים ופנה אל הזוג, וביקש מהם לקנות ממנו את ילדו, ומעתה ייחשב כילד שלהם, ותחול גם עליו ברכת הצדיק. וכן עשה. ובעקבותיו עשו כן עוד מיהודי העיירה. ועלה סך הילדים שקנו בני הזוג לשלשים וחמש. ואכן בחסדי השי"ת ובכח ברכת הצדיק נתרפאו כל הילדים האלה!

גם אחר פטירת ר' יצחק גאטעסמאן הנ"ל מכרו כמה מיהודי העיירה את ילדיהם שחלו למרת גאטעסמאן ונתרפאו. ופעם אחת נפל ילד של רופא יהודי לאמבטיה וטבע. ונשאר בלי הכרה, והרופאים נתייאשו מחייו. ואחד מידידי ייעץ לו לעשות את הסגולה ולמכור את ילדו לגב' גאטעסמאן, אך הרופא זלזל וצחק לסגולה הזו. אך לאחר שחלפו כמה ימים ולא חל שיפור במצב הילד, אמר הרופא אם לא יועיל לא יזיק, ומכר את הילד לגב' הנ"ל. ואחרי כן נתעורר הילד ונתרפא.

והרב הנ"ל הפגיש את ר' יונה המספר עם יהודי זקן אחד, מר קליין שהעיד לו שהוא אחד משלשים וחמש הילדים שנתרפאו אז. וסיפר הרב פיין הנ"ל, שכשהגיע לכהן ברבנות העיר עדיין היתה הגב' גאטעסמאן בחיים. והוא זוכר שמדי שנה ב"יום האם" [כמנהג באמריקה שיום אחד בשנה מכבדים כל הילדים את אמותיהם ומביאים להם פרחים], היתה שורה ארוכה של אנשים מבוגרים מגיעים עם פרחים לפני בית הגברת גאטעסמאן ע"ה להעניק לה את ברכותיהם ומתנתם.

לאחר שפירסם ר' יונה את הסיפור בעתון 'דער איד' התקשרה אליו אשה מבאלטימאר והציגה עצמה כנכדה אמיתית של בני הזוג הנ"ל, והיא יודעת את הסיפור מהוריה.

יהי רצון שזכות זקנינו הרב הקדוש זצוק"ל תגן על כל ילדי ישראל החולים, ויתרפאו במהרה מכל מחלותיהם ומיחושיהם, א"ס.

בנינו שומע כעונה בברכת כהנים (נשא 386)
הבה"ח כמור א.מ.ו. נ"י:

הנה נקט בפשיטות שאף היוצא מדין שומע כעונה אינו חשוב כאילו קיים המצוה בעצמו ואמרינן שעדיף שיאמר בעצמו משום מצוה בו יותר מבשלוהו, וגם נקט בפשיטות דאין שייך מצוה בו יותר מבשלוהו אלא בברכת כהנים עצמה שהיא עצם המצוה, ולא בברכת אשר קדשנו שהיא ברכת המצוות. ויש לציין דלענין אם יש מצוה בו יותר מבשלוהו בשומע כעונה נחלקו האחרונים, דבעולת שבת (סימן רעג) כתב דעדיף לקדש בעצמו מטשם דמצוה בו יותר מבשלוהו, ובתוספת שבת (שם סק"י) נחלק עליו דכיון ששומע כעונה הרי זה כאילו אמר בעצמו ונחשב כבו. [ועיין עוד בדעת תורה שם, בשו"ע הרב (סימן ריג סעיף ו) ובמנחת אשר (נשא סימן יג אות ג) אבל עיין ברמ"א (אה"ע"ז סימן לד סעיף א) שכתב דנוהגין שאחר מברך ברכת האירוסין, ושם בסימן לה סעיף א הביא המחבר דמצוה לקדש בעצמו משום מצוה בו יותר מבשלוהו, וכתב החלקת מחוקק שם וז"ל, ודוק במצוה אמרינן הכי אבל בברכת המצוה נתבאר בסימן שלפני זה אף לכתחילה אחר מברך, עכ"ל.

ואפשר לפרש טעם החילוק הוא כי בברכה אמרינן שומע כעונה וחשיב כמברך בעצמו וכדעת התוספת שבת, אבל יותר נראה מלשון החלקת מחוקק דכוונתו היא שרק במצוה אמרינן בו ולא בברכת המצוות, ולפי"ז מוכח ממנו להיפך, דגם בשומע כעונה חשיב כשליח וכדעץ העולת שבת, וזה ממש כמו שכתבתם בדחיית הוכחת המנחה חריבה.

בנוה היכל הובאו דברי המבי"ט (א, קפ) שהביא המג"א (קכח, יז) דלא יברך כהן אחד את ברכת אשר קדשנו והאחרים יענו אמן מפני הטיורף, והובא שם בשם ספר מנחה חריבה (סוטה לט, א) שהוכיח מזה דברכת כהנים עצמה אי אפשר להוציא השומע כעונה, דאם אפשר אין כאן טירוף, דהרי אין צריכים אלא לומר אמן, ודחה בנוה היכל דבאמת אפשר להוציא מדין שומע כעונה, אלא שאת הברכת כהנים עצמה נהגו שכל אחד יברך לעצמו משום דמצוה בו יותר מבשלוהו, ורק בברכת אשר קדשנו היה הוי"א שיוציא אחד את כולם, ועל זה הביא טעם דמפני הטיורף.

זיו ההיכל - פקודת משה

ממרוך רבינו הגה"צ גאב"ד נזה אחיעזר זצ"ל

ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרותיה. ובספרא עשה לו מול ופנים, וברש"י להגיד שבחו של אהרן שלא שינה, מקודם אקדים הקדמה מכת"ק של אאמור"ז צ"ל הכ"מ שפירש דברי הפייטן לפ' פרה, לטהר טמאים ולטמא טהורים באומר קדוש, עפי"ד הרה"ק מהר"ם מפרימישלאן לפרש דברי רש"י בפ' חקת לפי שהשטן ואוה"ע מונין את ישראל לאמר מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה לפיכך אמרה תורה חוקה, גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה, כי היצה"ר בא ומכניס בלב ישראל מורך כאשר יהודי עומד לקיים מצוה שציוונו הבובב"ה, כי לנבזה כמותו אין זכות לקיים מצוה זו שמתאימה לגדולים וצדיקים, ומשהתגבר היהודי על היצה"ר ולא שמע בקולו ועשה את המצוה, השטן שוב רוצה להכשילו בגאווה ואומר לי איזה דבר גדול עשה בקיום המצוה כדי להכניס בו גאות ועי"ז תעבור המצוה ח"ו לחזק הסט"א, וע"כ מונין השטן ואוה"ע את ישראל לפני המצוה באמרם מה המצוה הזאת ואחרי המצוה אומרים מה טעם יש בה, וזה הפי' של והסר שטן מלפננו ומאחרנו עיין באמ"י דפח"ח. וע"כ צריך בר ישראל לפני כל מצוה לחזק עצמו ולומר בלבו שאני ראוי והגון כדי לקיים מצות הבורא אבל לאחר שעשה המצוה עליו לדעת שלא עשה כלום ויפסול עבודתו כדי שלא יבוא ח"ו לידי גאווה וזה פ' הפייטן לטהר טמאים לפני עשיית המצוה הוא צריך לדעת שהוא טהור ואחרי שקיים המצוה עליו לטמא טהורים לומר שבעצם לא עשה כלום ורק עי"כ באומר קדוש, יכול לעשות דברים שבקדושה ודפח"ח.

ובזה פירשתי דברי הספרי, שאהרן שהיה מנהיג ישראל ושפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא והיה מתקן ומטיב את הנרות, נר מצוה ותורה אור של כל בני ישראל, תיקן גם את המו"ל, הכנגד שהשטן מציג בפנינו לפני עשיית המצוה וגם את הפנים, אחרי עשיית המצוה שלא יתפס ח"ו לגאווה וזה מה שפירש"י להגיד שבחו של אהרן שלא שינה, שלא נתן ח"ו לשונות הסדר שלפני המצוה יכניס ח"ו מורך בלבם ואחרי המצוה להכניס בהם גאווה ודו"ק.

באופן אחר פירשתי עפי"ד הרה"ק **מוורקא** שהבאתי לעיל בפ' נשא, לפרש הפסוק שמה עונותינו לנגדך עלומונו למאור פניך כי קודם יש לתקן את מה שפעלנו נגד רצונו של הקב"ה ואח"כ לבטל את המסך המבדיל בין ישראל לאביהם שבשמים. וזה מה שפעל אהרן שעשה מול, שתקן את הכנגד, וגם פנים, שתקן את המאור פנים ודו"ק.

עוד הקדמתי דברי הנועם אלימלך עה"פ הרגני נא הרוג ואל אראה ברעתי, וכן דברי התפארת שלמה על המשנה אפילו המלך שואל בשלמו ואפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק, והכל הולך על קוטב זה כי היצה"ר בא לאדם להזכיר עונו בעשותו מצוה כדי למנוע ממנו קיום המצוה, ואלו כאשר הוא עוסק בעניני עוה"ז הוא מציג אותו ככליל השלמות ועי"כ רוצה להאבידו מקיום מצות ולהפילו לבאר שחת. וע"כ אהרן הטיב והדליק את הנרות, תקן את המעש"ט ותיקן את החטאים ועשה מול ופנים כדי שהאדם ימשיך להעלות נר תמיד בנר מצוה ותורה אור ודו"ק.

ויעש כן אהרן. וברש"י הקדוש להגיד שבחו של אהרן שלא שינה, והמפרשים מתקשים בהבנת דברי רש"י הקדוש, ואמרתי לפרש בעזה"י ביום כ"ד טבת תשכ"ז ביומא דהילולא של קדו"מ מאוה"ג בעל אמרי אש זצ"ל, כאשר עיינתי בספרו הקדוש אמרי יושר, בסוף הדרשה לשלום המלכות, לפרש דברי הנביא מלאכי שבחו של אהרן, תורת אמת היתה בפיהו ועולה לא נמצא בשפתיו וכו', ורבים השיב מעון. דהנה בש"ס יומא (ריש פ"ב) כשאירע המעשה, שכהן אחד הרג את חברו, וא"ר צדוק מי צריך להביא עגלה ערופה, ואף דירושלים לאו בת עגלה ערופה היא, ואמרה הגמ' שכדי להרבות בבכיה אמר כן. הרי מזה דבכדי לעורר את העם לתשובה מותר לומר גם דבר שאינו אמת, אמנם אם אינו מעורר לתשובה צריך לומר דברים אמיתיים. וזה שהוכיח הנביא ירמי' באיכה, נביאך חזו לך שוא ותפל ולא גלו על עונך להשיב שבותיך, שהנביא הוכיח אותם כי הנביאי שקר הרשעים אשר רק שפתם אמת ואין אמת בלבבם, והם חזו שוא ותפל ואמרו דברים לא נכונים וגם לא גלו את עונותיהם כדי שישובו, אלא להיפוך עוד הדיחו את העם מאחרי ה'. אמנם אהרן הכהן תורת אמת היתה בפיהו, ועם התורת אמת השיב רבים מעון, ולא הצטרך גם בכדי לעוררם בתשובה להשתמש בדברים לא נכונים, עיי"ש דפח"ח ושפ"י.

ולפי"ז י"ל דזה גם כוונת רש"י הקדוש, דאחרי שהתורה"ק מעידה שאהרן הדליק את המנורה, המסמלת על הדלקת נר מצוה ותורה אור, והביא את העם לתשובה ולהתחזקות בקיום התורה והמצוה, מוסף רש"י להגיד שבחו של אהרן שלא שינה, שלא הצטרך גם להשתמש בשינוי ולספר דברים לא נכונים, כי אם תורת אמת היתה בפיהו, ובכ"ז הצליח לעורר העם לתשובה ומעש"ט, ודו"ק.

***

ובאופן אחר אמרתי פעם בסעודה שלישית, להסביר דברי רש"י הקדוש, להגיד שבחו של אהרן שלא שינה, עפי"ד האר"י הקדוש לפרש דברי רש"י במס' ע"ז פ"ק, שני אלפים ימות המשיח ובעונותינו שרבו יצאו מה שיצאו, דהנה חז"ל אמרו אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, דהיינו שכל הנשמות שנבראו יתקנו ויקיימו כל המצוות, אבל זה תינח כשאדם מקיים כל המצוות בגוף אחד ואינו חוטא, אז היה היכל הנשמות הנקרא גוף מתרוקן וכן דוד היה בא, אבל בעונותינו שרבו, מאחר ואנשים חוטאים ואינם מקיימים כל המצוות, הם חייבים לבוא עוד פעם בעוה"ז ע"י גלגול וע"כ יצאו מה שיצאו, יצאו מהיכל הנשמות נשמות כאלה שכבר יצאו בגלגול קודם, וממילא אין היכל הנשמות מתרוקן וע"כ עדיין בן דוד לא בא. ועיין בסה"ק חקל יצחק בפרשתן דברי נועם בזה. ולפי"ז י"ל שהתורה משבחת את אהרן, שהנשמות שבאו אל אהרן לקבל תיקון, שזה מרומז בהדלקת הנרות וכנ"ל, לא הצטרכו לבוא פעם שנית בגלגול, אלא תקנו את הכל בגוף אחד, וזפה"פ ויעש כן אהרן, להגיד שבחו של אהרן שלא שינה, שהאנשים אשר נתקנו ע"י אהרן לא הצטרכו לבוא שנית בגלגול, ויהי לפי"ז הפירוש לא שינה שלא חזר מלשון "שינה עליו הכתוב לעכב" ודו"ק.

<p>פתרון החידות השבועיות (ש"א)</p> <p>בפסוק "כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת" יש שש תיבות וכן יש בו תיבת עשרה. אבל אין בפסוק זה לא את האות ו(שש) ולא את האות י (עשרה).</p> <p>© כל הזכויות שמורות למחבר</p>	<p>חידה לפרשת השבוע</p> <p>יש בי שיש ויש בי עשרה אבל אין לי לא שיש ולא עשרה.</p>
---	---

גמ"ח כלי עבודה "אביה" (שיכון 1) טלפון: 03-6780673 או 054-2149883 (שלמה)

רוב כלי העבודה: פטישון, רתנת, דיסק, מקדחות, מברגות, קונגו, וכי"ב חדש! מכשיר היתוך לקרמיקה! יעוץ וליזוי מקצועי חינם!

גמ"ח מיחם שבת טלפון: 050-4167682 (ניסן)

מזלא טבא זגדא יאה

הננו בזאת לשגר ברכותינו המאליפות למע"כ
הרהגה"צ רבי **דוד מאיר ווייס** שליט"א
בן מרן הגאב"ד מהרא"צ ז"ע

ולמע"כ בנו יידינו היקר הגה"ח רבי **אשר זאב ווייס** שליט"א
נכד מרן הגאב"ד מהרא"צ ז"ע וראש ישיבת בעלזא אשרוד
ולבנו הרב **מנחם מנדל ווייס** שליט"א
לרגל שמחת הולדת הבן נין - הנין - הנכד במז"ט
יהי רצון שיזכו לראות ממנו ומכל יצ"ח רוב נחת דקדושה
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא, אכ"ר.
מתפללי ביהמ"ד מערכת "נוה ההיכל"